
Dotazy posluchačů na probíraná témata

Dotazy posluchačů na probíraná témata

13.6.2010, 17:06, pořad: Radioforum

Václav SOCHOR, moderátor

Zprávy četla Eva Odstrčilová. Hosty dnešního Radiofóra jsou sociolog Martin Potůček a výkonný ředitel Lidových novin Dalibor Balšínek. Druhá polovina našeho pořadu už patří vašim esemeskám a vašim telefonátům, tedy dotazům na probíraná témata. Připomeňme si je. Vyjednavací ODS, TOP 09 a Věci veřejných se shodli na zavedení školného na veřejných vysokých školách. Experti takzvané Bezděkovy komise představili nový návrh důchodové reformy. A česká veřejnost se rozloučila s režisérem, scénáristou a hercem Ladislavem Smoljakem. Na telefonu máme prvního volajícího nebo první volající, dobrý večer, jaká je vaše otázka?

posluchač

Michal, dobrý večer. Zda to školné, podobně jako to zdravotnictví, nám nezpůsobí blahodárny šok, kdy člověk třeba si najednou vlastně uvědomí, že některé věci opravdu něco stojí a že to není jenom, jenom teda zábava nebo něco okrajového, ale že i podstatný věci, protože jsme v generaci, kdy už každé má ten barák víceméně a spoustu příbuznejch, bohatějch a takhle. Čili ten, ten výchovnej moment toho mám na mysli.

Václav SOCHOR, moderátor

Děkujeme za otázku a pokusíme se na ni reagovat. Pane Balšítku?

Dalibor BALŠÍNEK, výkonný ředitel Lidových novin

Já s tím jednohlasně souhlasím, to je právě to, na co já vzpomínám z dob svých studií, kdy musím fakt přiznat, že jsme si toho vůbec nevážili. Asi kdybych za to platil, tak bych třeba studoval i líp a pak bych chtěl i po svých vyučujících, aby se mi třeba líp, víc věnovali.

Václav SOCHOR, moderátor

A měl byste na to čas, jak jste říkal, že teď vyučujete, tak kdyby vás takhle hodnotili a peskovali studenti?

Dalibor BALŠÍNEK, výkonný ředitel Lidových novin

Určitě. Mě to hrozně baví, mě to hrozně baví a ti studenti by měli na ty přednášky chodit. Takže ale já to nedělám pro peníze už jako.

Václav SOCHOR, moderátor

Pane Potůčku, vy také vyučujete.

Martin POTŮČEK, sociolog z Centra pro sociální a ekonomické strategie Fakulty sociálních věd Karlovy Univerzity

Ano.

Václav SOCHOR, moderátor

Vítal byste tedy takovýto aktivnější přístup studentů, kdyby ho třeba způsobilo to školné?

Martin POTŮČEK, sociolog z Centra pro sociální a ekonomické strategie Fakulty sociálních věd Karlovy Univerzity

Samozřejmě.

Václav SOCHOR, moderátor

Pojďme na esemesky teď, budeme to střídat. SMS dotaz od pána či paní, které, který se nám nepodepsal. Co je důvodem oddělení školného od půjčky na studium? Proč ta půjčka není vázána účelově ke školnému na základě přijetí ke studiu? Já nevím, jestli někdo z vás bude umět odpovědět. Pane Potůčku?

Martin POTŮČEK, sociolog z Centra pro sociální a ekonomické strategie Fakulty sociálních věd Karlovy Univerzity

No, tak samozřejmě že ty náklady na vzdělání by neobsahovaly, pokud by k tomu došlo, jenom náklady na školné jako takové, ale i další náklady na studium, které se dnes odhadují na 10 tisíc korun měsíčně. Takže by bylo na rozhodnutí toho studenta, zda a jakým způsobem a jaké náklady by z té půjčky hradil.

Václav SOCHOR, moderátor

Na telefonu máme pana Dohnala, přeji dobrý podvečer, prosím vaše otázka?

posluchač

Dobrý večer. Já bych se chtěl zeptat, slyšel jsem ve sdělovacích prostředcích v televizi, myslím, na ČT 24 to bylo, a také z novin, že vyvedení státního důchodového fondu by mělo činit 8 procent a pánové tam mluví o 5 procent. Čili že, jestliže je teďka nejvyšší daň DPH 11 procent, takže 8 procent na těch 19, což je nejvyšší DPH, tak by to dělalo 8 procent. Takže bych se chtěl zeptat, jak to vlastně je tedy.

Václav SOCHOR, moderátor

Děkujeme za otázku, pane Dohnale, a pan Potůček už se hlásil o odpověď, protože to chce vysvětlit, prosím.

Martin POTŮČEK, sociolog z Centra pro sociální a ekonomické strategie Fakulty sociálních věd Karlovy Univerzity

Tak jedná ten návrh má 2 varianty. V jedné variantě by se z toho povinného pojištění pro zaměstnance sráželo 5 procent, zatímco v tom druhém návrhu, v té druhé variantě 8 procent. Čili v jednom případě by to kleslo na 23, ve druhém případě až na 20 procent. A druhou stranou mince je zvýšení té nižší hladiny daně z přidané hodnoty, které by činilo také 8 procent, ale samozřejmě s kladným znaménkem.

Václav SOCHOR, moderátor

Teď tady mám otázku poslanou po SMS panem Valou na pana Balšíňka, teda ono to není určeno na pana Balšíňka, ale dám mu slovo s gustem, proč na všechny ty vychvalované reformy doplatí ti nejchudší a ti zazobají na tom zase jenom vydělají? Tohle to je vítězství pravdy a lásky v praxi? Ptá se pana Vala.

Dalibor BALŠÍNEK, výkonný ředitel Lidových novin

Já zatím nechápu, v čem by na tom měli, jak by to na měli doplácet ti chudí, jo. Jediný moment, což je pravda, je to zvýšení DPH a je nepochybné, že teda jako na tom vydělají především lidé s vyššími příjmy, kteří nebudou mít problém. Ti mají ale taky zas na druhou stranu větší útratu, jo. To se zas jako musí... mají víc peněz, víc utrácení, z logiky věci. Tak nevidím jako problém v tom, že by tady bylo něco nespravedlivého.

Václav SOCHOR, moderátor

Volá nám student, student pan Jan, prosím, dobrý den.

posluchač

Dobrý podvečer. Já jsem chtěl souhlasit s tím, že to studium opravdu stojí 10 tisíc za měsíc a tam je opravdu jen ubytování, stravování a doprava do té školy. Nepočítám žádná skripta, protože jsem ani si nekoupil. Já co můžu, tak si raději půjčím v knihovně. Nemám na to, abych si běžně koupil za 300 korun skriptum, které využiju jeden rok a pak není, není možnost to prodat, protože jde všechno dopředu. To je jedna věc. Tak se školným rozhodně nesouhlasím. Dalších 20 tisíc ročně už, už prostě to je mimo můj rozpočet, musel bych přestat studovat. A další věc je ta, že nedávno

jsem četl, ve Velké Británii se 70 miliony obyvatel mají zhruba 25 vysokých škol a v České republice s 10 miliony jich máme zhruba 70.

Dalibor BALŠÍNEK, výkonný ředitel Lidových novin

80, 80 jako soukromých mimochodem.

Václav SOCHOR, moderátor

A v Británii je 56, myslím, milionů obyvatel. Ale jinak to zhruba, jinak to zhruba sedí.

Dalibor BALŠÍNEK, výkonný ředitel Lidových novin

Podporuju, co říkáte samozřejmě.

Václav SOCHOR, moderátor

My už jsme vám téměř, téměř sebrali, sebrali hlas, ale dopovězte a položte dotaz.

posluchač

Ano, a tam, tam mě teda zajímá, proč bysme neměli z veřejných rozpočtů financovat nějaké opravdu vysoké školy, které podporují vědu a výzkum, jako je Karlova Univerzita, jako je Technická univerzita v Liberci, VUT v Brně, ČVUT v Praze, Univerzita Pardubice, báňská v Ostravě. Proč, proč z veřejných rozpočtů nefinancují jenom opravdu vysoké školy, kterých je zhruba si 25, 30, které opravdu mají vědu a výzkum a ne ty, které chrlí pouze bakaláře a jsou to, podle mě jsou to pseudovysoké školy, jako je například bankovní institut.

Dalibor BALŠÍNEK, výkonný ředitel Lidových novin

V Praze, v Brně, tak, tak.

Václav SOCHOR, moderátor

Díky moc za otázky. Kdo by se toho chtěl ujmout. Tak pan, pan Balšínek, potom pan Potůček.

Dalibor BALŠÍNEK, výkonný ředitel Lidových novin

Pan profesor to tady řekl správně, to nemůže být jako školné vyvedeno jenom jeden aspekt v rámci řešení celého problému. Ten student, který tady mluvil, mluvil o vědě a výzkumu, tady se vede, vede debata poměrně intenzivně o tom, kde má ten výzkum probíhat, jestli má probíhat třeba na Akademii věd, jak je to doposud, nebo jenom na vysokých školách, jo. Ty demonstrace jsou známý a určitě to máte v paměti. Takže ten problém je mnohem složitější, neřeší ho samozřejmě jen školné. Ta věda a výzkum, věda a výzkum, já jsem třeba příznivcem toho, že věda by se především měla dělat na vysokých školách, ať se ty dvě věci tolik netříští nebo ve většině případů. A pokud, pokud by to školné bylo těch 20 tisíc, tak je to měsíčně, není to měsíčně, je to asi měsíčně o tisíc korun víc, že jo. Takže tak výrazně by se ty náklady nezvýšily.

Václav SOCHOR, moderátor

Pane Potůčku, ten pan student Jan říkal, že si nemůže dovolit další prostě peníze, dalších 20 tisíc ročně, ale on by si měl mít možnost dovolit půjčku. Umožní to ten systém okamžitě po zavedení?

Martin POTŮČEK, sociolog z Centra pro sociální a ekonomické strategie Fakulty sociálních věd Karlovy Univerzity

Samozřejmě o tom se ještě vedou diskuse i na půdorysu té vznikající koalice, těch řešení je celá řada. Bohužel nemohu souhlasit s tím, co řekl jeden z těch dřívější se přihlásivších posluchačů, že každý má barák. Každý nemá barák a rozhodně ho nemají právě ti mladí, kteří mají také mimo jiné kromě studia zakládat rodiny, přivádět děti na svět a tím snížit tlak na penzijní systém.

Dalibor BALŠÍNEK, výkonný ředitel Lidových novin

Třeba později.

Martin POTŮČEK, sociolog z Centra pro sociální a ekonomické strategie Fakulty sociálních věd Karlovy Univerzity

Takže, takže...

Václav SOCHOR, moderátor

Pan, pan Balšínek porodil, respektive jeho žena včera večer.

Martin POTŮČEK, sociolog z Centra pro sociální a ekonomické strategie Fakulty sociálních věd Karlovy Univerzity

Tak to gratuluju, ale on asi ten barák má, já nevím přesně.

Dalibor BALŠÍNEK, výkonný ředitel Lidových novin

Ne, ne.

Martin POTŮČEK, sociolog z Centra pro sociální a ekonomické strategie Fakulty sociálních věd Karlovy Univerzity

Ale chtěl bych se vrátit k tomu naprosto přesnému a cílenému konstatování studenta Jana, že je tady velký nepoměr mezi velikostí země a mezi počtem univerzit. To je nádherný příklad vlastně selhání řízení vysokého školství, když tady máme těch 80 nebo kolik univerzit. A právě bez kvalitnějšího řízení celého toho komplexu a zahrnul bych do toho i výzkum, vývoj a inovace. Prostě všechny tyto jednotlivé kroky mohou možná něčemu prospět, něčemu pravděpodobně uškodit, poněvadž z Německa máme příklad, že po zavedení školného tam klesl nástup mladých lidí na vysoké školy a to už je pak potenciál, který je nevratný. Takže, takže pojďme hodně diskutovat, pojďme hodně přemýšlet a neukvapujeme se v těch rozhodnutích.

Dalibor BALŠÍNEK, výkonný ředitel Lidových novin

Tady se trochu ale zapomíná na to, že ty náklady na studium byly před rokem 89, že jo. Já si pamatuju, že to mohlo stát takových asi 1500 až 2 tisíce korun. Takže to není nijaký novum, že teďka by to bylo dražší. I před tím to ti rodiče dětem jako na to přispívali nebo kontribuovali.

Václav SOCHOR, moderátor

Pojďme dát, pánové, prostor dalším otázkám. Přečtěme si esemesku, tahle ta je také bohužel nepodepsaná. Bude stát garantem toho, že o peníze, které si na důchod ušetřím, nepříjdu? Že fond nikdo nevytuneluje, případně nebudou použity ty peníze na jiné účely? To je asi otázka pro pana Potůčka.

Martin POTŮČEK, sociolog z Centra pro sociální a ekonomické strategie Fakulty sociálních věd Karlovy Univerzity

Tak podle toho návrhu Bezděkovy komise by tam ta jistota měla být, poněvadž se předpokládá, za prvé, že ty vybrané prostředky půjdou na jedno sběrné místo, do České správy sociálního zabezpečení. A za druhé, že klient bude možnost si vybrat, jakou investiční strategii zvolí a tou konzervativní strategií by vlastně o ty peníze přicházet neměl.

Václav SOCHOR, moderátor

Na telefonu máme dalšího posluchače nebo další posluchačku. Dobrý podvečer.

posluchač

Dobrý den, Prokeš. Já vím teď, pokud mám nějaké informace, tak to jsou informace z novin nebo z rádia. A v novinách jsem četl, že vysoké školy se to jejich financování nezlepší ani oň, protože to, co vyberou na školném, o to dostanou od státu míň. To jsem četl, je to... jsem to četl tenhle tejden, to je jedna otázka. A druhá, to bych ještě doplnil, vůbec jsem nezaznamenal, pokud hovoří se o důchodech, jak bude vypadat technologie třeba v tom roce 2030. Kolik bude kde pracovat lidí? Jestli bude ve fabrice 10 lidí nebo 100 nebo jako dneska a tak?

Václav SOCHOR, moderátor

Děkujeme, pokusíme se odpovědět vaše otázky. Tolik pan Prokeš. Pane Potůčku, hlásil jste se o slovo, pokud jde o to, jestli stát vlastně sebere školám ty peníze, které oni vyberou na školné, respektive jestli dostanou o to méně od státu. Je to, je to zodpověditelné?

Martin POTŮČEK, sociolog z Centra pro sociální a ekonomické strategie Fakulty sociálních věd Karlovy Univerzity

Samozřejmě všichni ministři financí budou vždycky mít to pokušení v okamžiku, když budou mít pocit, že ty náklady pokryje někdo jiný, tak je prostě vzít z těch rozpočtů. Ostatně teď už se to děje v souvislosti s evropskými programy. Evropské strukturální fondy teď jsou velmi šetrné a v mnoha případech i v politice, trhu práce se to děje tak, že se jako kdyby šetří ten český rozpočet, pač se říká: no, tak si zažádejte a dostane evropský peníz, a nikdo už se neptá, co, co potom, co až ty peníze evropské vyschnou. Pokud jde o ty technologie, tak nikdo je dnes nedokáže odhadnout, jaké

budou za 20 let. Před 20 lety jsme vůbec nevěděli o tom, že je něco jako internet nebo laptopy začínaly už před těmi 20 lety. Takže...

Václav SOCHOR, moderátor

No, ale jaký vliv to bude mít na důchodovou reformu, nebo respektive na výši školného, to je, to je...?

Martin POTŮČEK, sociolog z Centra pro sociální a ekonomické strategie Fakulty sociálních věd Karlovy Univerzity

Já mám pocit, že ta otázka směřovala spíše k obsahu vzdělávání a já bych na to zareagoval tak, že nemůžeme přesně říci, jaké budou ty nároky trhu práce za 20 let, a proto je třeba připravovat mladé lidi na nároky řešení úloh, nikoliv na akumulaci nějakých poznatků, které stejně zastarávají každou dekádu.

Václav SOCHOR, moderátor

Pane Balšíнку?

Dalibor BALŠÍNEK, výkonný ředitel Lidových novin

V případě toho školného si myslím, že jde především v tuhle chvíli o nějakou politickou deklaraci. Jako to je dost zásadní krok, že se za vzdělání bude platit. Nepochybně budou se řešit ty detaily, ale předpokládám, že podobně jako v případě poplatků zdravotnických, které se zavedly před rokem nebo před dvěma lety, tak o tom nebyla, nebyl zkrácen rozpočet ministerstva zdravotnictví. Ty peníze právě zůstaly v systému a tady je hrozně důležité, aby, aby ty peníze, které přijdou, zůstaly v systému a nebylo ministerstvo školství nebo vysoké školy kráceny někdy jinde.

Václav SOCHOR, moderátor

Máme tady otázku po esemesce, ale spíš takovou rétorickou, otázka, která vlastně podporuje ten názor nebo to stanovisko, že školné by mělo být. Ptá se posluchač, který se také nepodepsal, nemyslíte, že 5 tisíc za semestr by si mohl dovolit každý zdravý student? Já si myslím, že o tomhle tom už jsme hovořili, už jsme ji čerpali, tak dejme prostor dalšímu tazajícimu se po telefonu. Dobrý večer.

posluchač

Dobrý večer.

Václav SOCHOR, moderátor

Ano.

posluchač

Já jenom jsem chtěl se zeptat pana Balšíнка, jestli si opravdu myslí, že placené školství školství zlepšuje? Dneska zde máme soukromá gymnázia, za která se platí a z vlastní zkušenosti vím, že ty studenti, který z toho vycházejí, mají výsledky spíš horší než, než lepší. Takže jako jestli si myslí, že to na těch vysokejch školách mají ten samej princip nebo... děkuju.

Václav SOCHOR, moderátor

Jasně, děkujeme také. Pane Balšíнку, tam je ten moment toho, že jestliže platím škole, tak jsme vlastně svým způsobem zaměstnavatelem těch, těch profesorů a ta škola nemá moc zájem na tom, abych musel, respektive mohla by mít zájem na tom, abych musel několikrát opakovat a platit jí víc, ale, ale je to divné, že jo?

Dalibor BALŠÍNEK, výkonný ředitel Lidových novin

No, ne, já budu jako student, který si budu platit, budu jako vyžadovat, abych za ty peníze něco dostal, že jo. To je základní logika. Já netvrdím, že školné musí zlepšit kvalitu, kvalitu výuky na všech vysokých školách. Dovedu si představit, že může být soukromé gymnázium, které má horší úroveň než, než veřejné gymnázium, a takové případy jsou. Ale zároveň existují i gymnázia, které jsou soukromé, které mají daleko vyšší úroveň než veřejné školy. A ten problém s tím počtem vysokých škol v České republice, to je velmi závažný problém, jenom z logiky věci prostě není možné, aby na těch 80 soukromých školách a 20 nebo 30 veřejných vysokých školách byl dostatek kompetentních erudovaných jako učitelů. To prostě není možné. A musí ten systém projít jistým, jistou tržní očistou.

Václav SOCHOR, moderátor

Dějme teď prostor patrně poslednímu dotazu. Na telefonu máme posluchačku tentokrát, dobrý večer přeji.

posluchačka

Dobrý večer, Jana. Já bych se ráda zeptala, máme v rodině více studentů, proto jsem zvědavá, semestr bude 10 tisíc, tak se většinou mluví v médiích, anebo váš kolega tam říkal, že bude stát semestr 2 tisíce. Tak ta cena jak, 10, nebo 2 semestr?

Václav SOCHOR, moderátor

Pokud já vím, pokud já vím, tak se tak těch 10 tisíc je strop, ale určitě to budou moji hosté, moci odpovědět lépe, oba dva kývají. Pane Potůčku?

Martin POTŮČEK, sociolog z Centra pro sociální a ekonomické strategie Fakulty sociálních věd Karlovy Univerzity

Ano, to je strop podle toho aktuálního návrhu koaličního.

Václav SOCHOR, moderátor

A dovedete si představit, že by některá škola nevyužila toho stropu?

Martin POTŮČEK, sociolog z Centra pro sociální a ekonomické strategie Fakulty sociálních věd Karlovy Univerzity

Určitě ano, poněvadž jsou školy, které naopak vlastně by uvítaly, kdyby měly těch studentů více. A naopak jako jim jde... takhle, tam, kde je ten zájem nižší, zejména u toho technického a přírodovědného vzdělání, tam si dokonce umím představit opačný, opačnou situaci. Tam by mohly buď podniky, anebo stát se rozhodnout, že budou talentované studenty, studenty se zájmem o tento typ studia, že jim budou nabízet stipendia, anebo že jim odpustí to školné a nabídnou jim navíc stipendium.

Václav SOCHOR, moderátor

Já nevím, co paní Jana plánuje, na telefonu už ji asi nemáme. Ale jestliže ona si vezme tedy nebo respektive její studenti, její děti jestli si všechny vezmou půjčku, tak bude to tak, že bude někdo vyžadovat třeba i za nezletilé studenty nějakou garanci těch rodičů? Nemůže to potom dolehnout na tu rodinu? Pane Balšíňku?

Dalibor BALŠÍNEK, výkonný ředitel Lidových novin

No, garanci určitě. Když budete chtít půjčku, tak vždycky musíte za ni nějakým způsobem ručit, jo. To je jistý riziko samozřejmě.

Martin POTŮČEK, sociolog z Centra pro sociální a ekonomické strategie Fakulty sociálních věd Karlovy Univerzity

Ale třebas v té Austrálii, kde mají to odložené splácení školného, tam vlastně v konečné instanci může ručit i stát. To záleží na konkrétním rozhodnutí.

Dalibor BALŠÍNEK, výkonný ředitel Lidových novin

A tady se furt, pořád zapomíná, že vzdělání má být hodnotou, jo. Já pořád, já mám pocit, že těch studentů, kteří dokončili vysokou školu, aby měli pocit, že skutečně něco dostali, je strašlivě málo. Nechci mluvit třeba o lékařských fakultách, u řady přírodovědných oborů to tak je, ale minimum studentů potom je schopno říct, já vás nechápu, pane profesore, jsou schopné říct, že jim to skutečně stálo za to, aby tím /nesrozumitelné/.

Václav SOCHOR, moderátor

Pane profesore, musíte, musíte to zvládnout v jedné větě, už končíme.

Martin POTŮČEK, sociolog z Centra pro sociální a ekonomické strategie Fakulty sociálních věd Karlovy Univerzity

Jedna věta, souhlasím, že vzdělání je hodnotou, nikoli však a nutně tržní hodnota.

Václav SOCHOR, moderátor

Pánové, já vám děkuji. Nedělní Radioforum končí. Nejdůležitější domácí události uplynulého týdne jsme rozebírali s výkonným ředitelem Lidových novin Daliborem Balšíňkem, na slyšenou.

Dalibor BALŠÍNEK, výkonný ředitel Lidových novin

Na shledanou.

Václav SOCHOR, moderátor

A se sociologem z Centra pro sociální a ekonomické strategie Fakulty sociálních věd Karlovy Univerzity Martinem Potůčkem, na slyšenou.

Martin POTŮČEK, sociolog z Centra pro sociální a ekonomické strategie Fakulty sociálních věd Karlovy Univerzity

Dobrý večer.

Václav SOCHOR, moderátor

Děkuji i vám, vážení posluchači, za vaše názory i za přízeň, kterou tomuto pořadu věnujete. A s celým týmem se na vás těším u dalšího Radiofóra zase příští neděli ve stejnou dobu. Na slyšenou.